

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 3

Tilleggsspørsmål nr.

Emne :

Oppskr. av: H. Bratvåg

(adresse): Lørenskog

Fylke: Akershus

Herad: Lørenskog

Bygdelag:

Gard:

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. ja

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

Her i bygden har det vistnok vart så langt tilbake som nogen kan huske, og er fremdeles slipesteinen, som bruktes til sliping av gjær og okses og annet eggejern. Nu har ja slipesteinen for det meste fått finere lagrer ja sagar enkelte steder rullelagrer men jeg kan huske at der blev brukt leggebein av okse eller ko til slipesteinslagrer, det var vistnok for at marven i benene skulle holde stadig smørelse. Slipesteinen har som regel sin plads ved eller inner i Staburet. Men efter slipingen blev ja brynet brukt for å få finere egg. Her i Lørenskog har det ikke vart noget stenbrud hvor man har tatt ut brynesten.

Man brukte også å ha med en større brynesten ut i stätten denne kaltes "Senna". Man lagde da gjærvet ned på bakken med gjædden op, så skilte man sig ned på knæ, dyppet Senna ned i

en medbrakt ranbätte og brynte
gjær på begge sider.

Jeg kan huske min far snakket
om brynebætt til å bære brynet
i. Foruten bryne blev det også
brukt "Smekastikke" en træstikke
ca. 1½ tomme bred og ½ tomme tykk
belakt med tjære og fin sand,
den kunne også være av eiketræ
ingvitt med sand i porerne.

Den blev festet til gjærveks forside
med en krampe og en klemme.

Når Smekastikka blev brukt satte
man enden på orvet i bakken
med ^{Gjær}oddlen i på sig og drag ^{den} raskt
langsepter gjærigen skiftevis på begge
sider, den sa da:

Biter lett.

Biter lett.

Om melik som prentam ved
bryningen er blitt brukt som noe
legemiddel har det ikke lykket
meg å få noe rede på, heller ikke
om man lagde bryne i maurtue
eller gården.

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

adr. NORSK FOLKEMUSEUM

BYGDØY

732